

Sammanträdesdatum
2013-12-17

Dnr 2013/72

§ KFU 95 Lokal Kulturplan

INLEDNING

Kulturutskottet beslutade 2012-10-16 att en kommunal kulturplan ska tas fram i samarbete med det lokala kulturlivet. Planen ska innehålla en nulägesbeskrivning, vision och strategi för hur Salas kulturliv kan utvecklas fram till 2024 med en treårsplan som uppdateras årligen. Den lokala kulturplanen ska också visa på hur den kan kopplas till Salas övergripande vision samt den regionala kulturplanen

Beredning

Bilaga KFU 2013/56, förslag till lokal kulturplan

Ärendet föredras av Petra Jablonski, kulturentreprenör

Yrkanden

Amanda Lindblad (S) yrkar
att kultur- och fritidsutskottet beslutar
att kultur- och fritidsutskottet efter redaktionella ändringar föreslår
kommunstyrelsen besluta att hemställa hos fullmäktige
att fastställa Salas lokala kulturplan för 2014-2016

BESLUT

Kultur- och fritidsutskottet beslutar
att kultur- och fritidsutskottet efter redaktionella ändringar föreslår
kommunstyrelsen besluta att hemställa hos fullmäktige
att fastställa Salas lokala kulturplan för 2014-2016

Utdrag

Kommunstyrelsen

Exp 131220

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	--	--	--------------------

SALA KOMMUN	
Kommunstyrelsens förvaltning	
Ink. 2013 -12- 23	
Dariens	Aktbilaga
2013 / 72	3

Lokal kulturplan

KOMMUNSTYRELSEN
Kultur- och fritidsutskottet

KULTURPLAN FÖR SALA KOMMUN 2014–2016

Lokal kulturplan

KOMMUNSTYRELSEN

Kultur- och fritidsutskottet

KULTURPLAN FÖR SALA KOMMUN 2014–2016

FÖRORD

Bakgrund och utgångspunkter

Sala kommuns kulturplan är formad i samtal med det lokala kulturlivet och civilsamhället¹. Planen försöker samlat spegla de utvecklingsambitioner och prioriteringar som Sala kommun vill göra i fråga om den lokala kulturverksamheten. Planen utgår från de kulturpolitiska mål som finns på nationell, regional och lokal nivå.

En ny modell infördes i hela landet 2011, den så kallade kultursamverkansmodellen, för fördelning av statliga medel till kulturverksamhet. Modellen innebär ett ökat utrymme för regionala prioriteringar och variationer. Tidigare har regeringen avgjort vilka regionala kulturinstitutioner som har rätt till statligt stöd och var och en sökt stöd från Statens Kulturråd eller andra nationella myndighetsliknande aktörer. Kultursamverkansmodellen innebär att respektive landsting lämnar över sin kulturplan till Statens kulturråd och landstinget får sedan ansvaret för fördelning till de regionala kulturinstitutionerna och annan regional verksamhet.

VAD ÄR PLANENS SYFTE?

Den lokala kulturplanen syftar till att vara ett strategiskt dokument för kommunens fortsatta arbete med de kulturpolitiska frågorna. Den lokala kulturplanen syftar också till att vara ett stöd för Sala kommuns representanter i dialogen med Landstinget Västmanland när det gäller utformningen av en ny regional kulturplan. Den lokala kulturplanen ska också vara ett stöd för Sala kommuns representanter i dialogen med Länskulturinstitutionerna och andra regionala aktörer.

Planen består av en nulägesanalys av kulturlivet samt en utvecklingsdel. Kulturaktörer nämns inte i dokumentet, utan vi väljer i huvudsak att beskriva angelägna förhållanden och processer snarare än enskilda grupper och aktörer.

Kulturplanen är giltig mellan 2014-2016, men det är realistiskt att anta ett mer långsiktigt perspektiv på kulturutvecklingen i Sala kommun. Målet är ett kulturliv som alla kan och vill delta i och öka tillgängligheten till kulturlivet.

¹ **Civilsamhället** – Planen följer SKL:s definition av civilsamhället som kan indelas i; Föreningslivet och folkbildningen, frivilligt arbete och volontärskap, företagande med samhällsmål, samt samhälls-entreprenörer och ellsjälar.

INNEHÅLL

FÖRORD.....	3
Bakgrund och utgångspunkter.....	3
<i>Vad är planens syfte?</i>	3
STRATEGISK INRIKTNING.....	8
Nationella kulturpolitiska mål.....	8
Tillgänglighet.....	8
Utveckling.....	9
Medinflytande.....	9
Folkhälsa.....	9
Mötesplatser.....	10
Attraktion.....	10
Politiken och den fria konsten.....	11
SALAS KULTURLIV.....	12
Nuläge.....	12
Gemensamma utvecklingsmål.....	12
Salas teaterliv.....	13
<i>Nuläge</i>	13
<i>Utveckling</i>	13
Salas musikliv.....	14
<i>Nuläge</i>	14
<i>Utveckling</i>	14
Salas dansliv.....	14
<i>Nuläge</i>	14
<i>Utveckling</i>	15
Salas museer och kulturarv.....	15
<i>Nuläge</i>	15
<i>Utveckling</i>	16
Konst- och kulturfrämjande verksamhet.....	17
<i>Nuläge</i>	17
<i>Utveckling</i>	17
Arkivverksamhet i Sala kommun.....	17
<i>Nuläge</i>	17
<i>Utveckling</i>	18
Film i Sala.....	18
<i>Nuläge</i>	18
<i>Utveckling</i>	19
Hemslöjden i Sala.....	20
<i>Nuläge</i>	20
<i>Utveckling</i>	20
Bibliotek och litteratur.....	21
<i>Nuläge</i>	21
<i>Utveckling</i>	21
Bild och form.....	22
<i>Nuläge</i>	22

<i>Utveckling</i>	23
Folkbildning	23
<i>Utveckling</i>	24
Internationellt utbyte och samverkan	24
<i>Nuläge</i>	24
<i>Utveckling</i>	25
Salas kulturliv för barn och unga	26
<i>Nuläge</i>	26
<i>Utveckling</i>	26
Ungdomskultur.....	27
Kultur för äldre	28
<i>Utveckling</i>	28

ARBETSPROCESS

Arbetet med att ta fram en kulturplan inleddes av kulturutskottet vid sammanträde den 16 oktober 2012 och därefter togs beslut i Kommunstyrelsen. En kulturinventering med kartläggning av Sala kommuns kulturaktörer inleddes den 30 oktober 2012 och är löpande för nya anmälningar samt uppdatering av redan kända aktörer. En kulturkalender lanserades den 1 januari 2013 där kulturaktörer och arrangörer kan marknadsföra evenemang. Den 1 oktober bytte kulturkalendern namn till Evenemangskalendern och innefattar alla publika evenemang. Den 20 april tom 4 maj genomfördes en kulturundersökning med syfte att ta reda på hur invånarna i kommunen uppfattar kulturlivet. Undersökningen är ett underlag till hur vi kan förbättra kulturlivet.

Den lokala kulturplanen är formad i samtal med kulturaktörer och civilsamhället. Dialogmöten har först mellan den 19 december 2012 tom 16 september 2013. Det har förts samråd med kulturverksamhetsområden samt att det har genomförts lokala samråd då det bjudits in representanter från det lokala kulturlivet, civilsamhället, kulturskapare, skola, bibliotek, politiker och näringsliv etc.

Arbetet med den lokala kulturplanen har informerats via lokala tidningar, radiosändning, taltidning och Kulturentreprenörens nyhetsbrev. Den 14 augusti anordnades en remisskonferens där förslaget presenterades för allmänheten och från och med den 15 augusti tom 30 september skickades planen på remiss. Under remisstiden inkom 21 yttranden samt 6 synpunkter via webbförmulär på kommunens hemsida. Den 17 december 2013 togs beslut av förslag på lokal kulturplan vid sammanträde i Kultur- och fritidsutskottet. Beslut till lokal kulturplan sker vid sammanträde i Kommunstyrelsen den 9 januari 2014 samt i Kommunfullmäktige den 27 januari 2014.

STRATEGISK INRIKTNING

Den strategiska inriktningen är utformad ur Sala kommuns vision med att år 2024 har Sala kommun passerat 25 000 invånare samt kopplad till den regionala kulturplanen. Den regionala planen följer riktlinjer som kulturrådet tagit fram för att länets invånare ska få god tillgång till kultur inom sju specifika områden; Tillgänglighet, Utveckling, Medinflytande, Folkhälsa, Mötesplatser, Attraktion samt Politiken och den fria konsten.

Nedan avsnitt är utgångspunkter skapade från den regionala planen och en beskrivning av prioriterade kulturpolitiska mål för Sala kommun.

Nationella kulturpolitiska mål

Enligt riksdagsbeslut är inriktningen av den nya kulturpolitiken:

”Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefrihet som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig frihet ska präglade samhällets utveckling.”

För att uppnå målen ska kulturpolitiken:

- främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor
- främja kvalitet och konstnärlig förnyelse
- främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas
- främja internationellt utbyte och samverkan
- särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

(Sammanfattning av regeringens proposition Tid för kultur, 2009/10:3)

Tillgänglighet

Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Sala kommuns mål är en aktiv, kreativ och mångfacetterad kulturverksamhet som ger invånare upplevelser, skapar sammanhang och mening och förmedlar fler dimensioner i våra liv genom olika konstnärliga uttryck. Konsten och kulturen har ett egenvärde och kulturlivet ska präglas av öppenhet, jämställdhet och mångfald. Frågor som integration, folkhälsa och livskvalitet är viktiga. Kommunens kulturpolitiska ansvar är att göra kulturupplevelser tillgänglig för så många invånare som möjligt. Med ökad tillgänglighet får vi ökat deltagande i kulturlivet.

- Att öka tillgängligheten.

- Att öka deltagandet i kulturlivet.
- Att tillgängliggöra lokaler och anläggningar som möjliggör kulturverksamhet.

Utveckling

Sala kommun ska verka för att öka förutsättningarna för barn och unga att delta i olika aktiviteter och för att kreativa miljöer skapas i samverkan med det civila samhället och det professionella² kulturlivet. Alla beslut ska utgå från barnperspektivet och Sala kommun ska stimulera former för utveckling av barn- och ungdomskultur. Sala kommun ska verka för att öka förutsättningarna för barn och unga att delta i olika aktiviteter och för att kreativa miljöer skapas i samverkan med det civila samhället och det professionella kulturlivet. Arrangörer av kulturverksamhet har stor betydelse för att skapa arbetstillfällen för konstnärer och för att kultur når ut till människor.

Medinflytande

Kulturverksamheten ska utgå från civilsamhällets behov och invånarnas möjlighet att påverka. Genom återkommande invånarundersökningar avseende kulturintresse, utövande och deltagande i kulturaktivitet kan vi kartlägga behov och efterfrågan. Det är viktigt för Sala kommun att använda möjligheten att ta del av de regionala resurser som finns i länet.

- Att medborgaren ges möjlighet att påverka kulturlivet.
- Att Sala kommun vill försäkra sig om sin roll som en av tio kommuner i länet med möjlighet till god dialog med Landstinget Västmanland, länskulturstiftelserna och övriga aktörer på regional nivå.
- Att Sala kommun ska vara aktiva i att ta del av de regionala resurserna.
- Att Sala kommun anordnar årliga dialogmöten mellan Sala kommun och företrädare för ideella kulturföreningar, samlingslokalorganisationer och studieförbund.

Folkhälsa

Kommuner ska se kulturverksamhet som ett led att stärka folkhälsan. All verksamhet ska sträva efter att stärka barns och ungdomars självkänsla för att ge möjligheter till ett så bra liv som möjligt. I den nya folkhälsopolitiken finns en tydlig betoning på kulturens betydelse när det gäller utveckling av individens

² **Professionella kulturlivet/kulturaktörer** – Planen följer Arbetsförmedlingens definition av professionella kulturaktörer som innebär att aktören ska ha en högre konstnärlig utbildning inom sitt konstområde

förmågor och att stärka individen i samhället. Kulturverksamhet kan vara verktyg i att stärka folkhälsan och ge ett så bra liv som möjligt.

- Att ta del av forskning inom området.
- Att skapa eller bidra i skapandet av förutsättningar för eget skapande för såväl barn och ungdomar som äldre.

Mötesplatser

Kommunen ska medverka till att det finns mötesplatser där invånare kan träffas för social gemenskap, upplevelser och erfarenhetsutbyte. Kultur- och mångkulturalitet är viktiga framtids- och utvecklingsfrågor och behovet av mötesplatser som social plattform för invånares känsla av gemenskap är betydelsefull. Sala kommun ska tillsammans med andra aktörer medverka till att det finns mötesplatser, en kulturell arena med lokaler där invånare kan samlas för olika former av skapande och kreativa aktiviteter.

- Att utveckla, samordna och stärka tillgängliga kulturella mötesplatser där invånare kan träffas för social gemenskap, upplevelser och erfarenhetsutbyte.
- Att genom utveckling/ombyggnad/tillbyggnad av befintlig byggnad eller nybyggnation tillskapa en större lokal för kultur, möten och andra evenemang i Salas tätort, utöver redan befintliga lokaler i Sala kommuns mindre orter. Detta kan med fördel ske i samverkan mellan offentliga, ideella och privata aktörer.
- Att Kulturkvarteret Täljstenen ska fortsätta utvecklas för att ytterligare ta vara på dess möjligheter.
- Att de redan befintliga lokalerna görs mer ändamålsenliga.

Attraktion

Det som är avgörande för Sala i framtiden är, vid sidan av bra barnomsorg, bra utbildningsmöjligheter, sådant som gör stadsmiljön levande, stimulerande och unik. Det finns en politisk vision om att Sala kommuns år 2024 har passerat 25 000 invånare och är ett långsiktigt hållbart samhälle med livskraft och god livskvalitet i hela kommunen. En god livskvalitet ger en attraktiv kommun, där närhet och trygghet ger en bra livsmiljö och för att ha en chans i framtiden måste man kunna erbjuda det som kittlar fantasin, stimulerar till utveckling och ger invånare lust till det gemensamma rummet. Kulturen och besöksnäringen är två viktiga delar som både erbjuder, utmanar, lockar och kan skapa intäkter och tillväxt.

Med detta som utgångspunkt kan man titta på kultur ur två olika perspektiv. Dels som tillväxtfaktor, dvs den ekonomiska utvecklingen, dels som kulturen som egenvärde, där tillgängligheten till kulturlivet kan påverka livskvaliteten för dem som bor i kommunen.

- Att stärka förutsättningarna för ett tillgängligt kulturliv för att locka nya invånare och "hemvändare".
- Att se över möjligheterna på ökade satsningar på kulturturism som tillväxtfaktor i Sala kommun.
- Att Sala kommun främjar arrangemang och aktiviteter som har bäring på hela kommunens historia.
- Att stimulera till en levande stadspark genom att möjliggöra kulturella aktiviteter.

Politiken och den fria konsten

Kulturpolitiken ska använda och värna principen om armlängds avstånd. Denna princip har skapats för att konsten ska kunna stå fri från politiska viljor, och är av största vikt för att konstnärlig frihet ska kunna upprätthållas och att demokratiska samtal ska kunna ske i samhället. Enligt principen ska konstnärliga och kvalitativa bedömningar inte göras av den politiska sfären utan av sakkunniga ämnesexperter, yrkesverksamma kulturskapare och konstnärliga ledare. Konstnärens rätt att uttrycka sig fritt ska värnas, också då det utmanar och provocerar. Det är en förutsättning för hela kulturen.

- Att utveckla former för dialog mellan politiska företrädare som ansvarar för kulturfrågorna och förvaltningen, föreningsliv, kulturutövare, folkbildningen och det professionella kulturlivet.
- Att kulturpolitikerna i Sala kommun verkar för en öppen dialog med kulturaktörerna.

SALAS KULTURLIV

Nuläge

Sala kommuns kulturliv består av ca 60 ideella kulturföreningar samt många fria kulturskapare som är utspridda över hela kommunen. Det finns många mindre mötesplatser samt ett par större arenor för kultur. I nuläget utreder Sala kommun en mötesplats för scenkonst. De föreningsägda samlingslokalerna utgör ett nav i bygdens verksamhet av vikt för det demokratiska samtalet och det lokala kulturlivet.

Kommunens kulturverksamhet innefattar Sala kulturskola, Sala Stadsbibliotek och Ungdomslokalen Lokal 17 samt egna arrangemang där kommunen strävar efter god kvalitet. Elever i skola erbjuds kulturella aktiviteter genom statliga och kommunala bidrag.

Gemensamma utvecklingsmål

Utifrån dialogprocessen med kulturaktörer och föreningar kan ett antal gemensamma mål identifieras:

- Ökat deltagande i kulturlivet.
- Ökad tillgänglighet.
- Stärkt dialog inom kultursektorn.
- Bidra till utveckling av kulturlivet med särskilt fokus på barn och unga.
- Stödja lokalt kulturentreprenörskap och främja ungt kulturentreprenörskap.
- Skapa bättre förutsättningar för en ömsesidig integration, för att synliggöra och stimulera olika kulturuttryck genom ökad samverkan.
- Förbättrade villkor för konstnärligt skapande.
- Skapa bättre förutsättningar för konst- och kulturlivets utveckling, genom bland annat stärka samarbetet med konstfrämjande verksamheter.
- Främja både nya och gamla kulturverksamheter och ge plats på den öppna arenan.
- Skapa möjligheter till årliga möten mellan kulturlivet och näringslivet.
- Se över möjligheterna för en kulturgaranti för alla barn och unga i kommunen.
- Främja barn och ungas hälsa.
- Se över riktlinjerna för barnkulturrådet.

- Se över befintlig bidragsmodell gällande bidrag till kulturverksamhet.
- Tydliggöra Sala kommuns Evenemangskalender för kulturaktörerna.
- Se över möjligheterna att inrätta musikprofil i årskurs 4-9.

Salas teaterliv

NULÄGE

Sala kommun är en aktiv teaterkommun med amatörteater samt ett antal arrangörsföreningar och invånare kan ta del av professionella teaterföreställningar på flera olika sätt. Amatörteaterföreningar, ideella arrangörsföreningar, kyrkor samt ett flertal bygdegårdar arrangerar teater- och musikal föreställningar.

Professionellt teaterutbud sker via samarbete mellan Riksteatern Västmanland och en lokal teaterförening. Västmanlands länsteater arrangerar teaterföreställningar ute i länet och för invånare bosatta utanför Västerås anordnas kostnadsfri transport till länsteatern till utvalda föreställningar.

Landstinget Västmanland har breddat modellen "Ett kulturliv för alla" med teater och det genomförs en förstudie i länet. Projektet är treårigt och från och med hösten 2013 ingår även Sala kommun.

UTVECKLING

Barn och unga

Barn- och ungdomsteater är ett prioriterat uppdrag för Västmanlands Teater. Riksteatern Västmanland samordnar teaterföreställningar för elever på skoltid och elever får också tillgång till teater genom Skapande skola och RIK-skolan. Sala Stadsbibliotek arrangerar föreställningar för de yngsta barnen. Den skapande teaterverksamheten för barn och unga sker via Ungdomslokalen Lokal 17 och amatörteaterföreningar.

För att utveckla teaterverksamheten i Sala kommun finns en ambition att:

- främja och stödja det egna skapandet
- utveckla och främja barn- och ungdomsverksamheten
- stärka modellen "Ett Kulturliv för alla- ett decentraliserat teaterliv".

Salas musikliv

NULÄGE

Musiklivet i Sala består av musiker och sångare som själva spelar och sjunger och framträder i olika sammanhang och spelmanstämmer, dragspelsstämmer och buskspel. Sala kommun samordnar årliga arrangemang och festivaler och samverkar med kulturföreningarna samt traditionella firanden i hembygdsföreningar och bygdegårdar.

Sala kommun ingår i länsmodellen "Ett kulturliv för alla" med syftet att ge medborgarna tillgång till ett professionellt musikutbud och flertalet kulturarrangörer arrangerar konserter med professionella musiker och artister.

Kyrkorna erbjuder goda förutsättningar och bra lokaler för ett varierat musikliv. Många körer och musikensembler är aktiva i kyrkans verksamhet eller kopplad till den som aktörer. Det finns många ideella arrangörsföreningar som är betydelsefulla arrangörer av musikevenemang och en viktig kraft inom Sala kommun.

UTVECKLING

Barn och unga

Barnens skapande är en förutsättning för ett fortlevande kulturliv. Sala kommun har beslutat om att främja barn och unga genom en strategisk inriktning som innebär att ett barnperspektiv ska implementeras i kommunen. Barn och ungas skapande verksamhet sker via Sala kultursskola, Skapande skola och RIK skolan samt att kommunen arrangerar sommarlägersaktiviteter.

För att utveckla musikverksamheten i Sala kommun finns en ambition att:

- främja modellen "Ett kulturliv för alla" för att skapa bättre förutsättningar för fler professionella framträdanden
- stärka förutsättningarna för samverkan mellan studieförbunden och kommunal verksamhet, t. ex. Ungdomslokalen Lokal 17 .

Salas dansliv

NULÄGE

Danslivet i Sala kommun har främst handlat om deltagarkultur och är fylld av historia med traditionella spelmansstämmer med folkdansuppvisningar och buskspel. Dansen inrymmer folkdans, klassisk dans, streetdans, zumbatomic, mogendans och musikal/show/jazzdans för olika åldrar. I Sala kan man bland annat dansa på lokala dansarenor som arrangerar danskvällar flera gånger i månaden.

Sala kommun ingår i "Ett kulturliv för alla" som ger stöd till lokala arrangörer att erbjuda dansframträdanden på professionell nivå. Syftet med modellen är att lyfta dansen och skapa en professionell plattform för denna konstform.

UTVECKLING

Dans som hälsofrämjande aktivitet

Dans är ett utmärkt sätt att motionera. Dans innehåller beröring, social interaktion och musik som ger ett ökat psykiskt välbefinnande, förbättrad fysisk förmåga och därigenom en ökad livskvalitet. Dansen kan också stärka de sociala banden mellan elever i skola.

Dans är också en del av det kulturella arvet och genom att föra sin egen danstradition vidare kan det skapas ett intresse att lära sig andra invånares danser och varifrån de kommer. Flera kulturföreningar i Sala kommun verkar för mångfald och tillgänglighet där dansen kan bli ett möte mellan olika kulturer och skapa förståelse mellan invånare och kulturer.

Barn och unga

Barn och unga ges möjlighet till dansundervisning via föreningar och dansskola med inriktning yngre barn.

För att utveckla dansverksamheten i Sala kommun finns en ambition att:

- undersöka möjligheter till lämplig lokal för dansundervisning och dansutövande med möjlighet att dela av rummet för stora grupper, upp till 150 personer, samt små grupper, upp till 20 personer
- stärka befintliga arenor för dans, t ex Folkets Park och bygdegårdarna
- främja modellen "Ett kulturliv för alla" med professionella dansföreställningar och danskunskapande seminarier med särskilt fokus på barn och unga.

Salas museer och kulturarv

NULÄGE

Sala kommun har ett stort museilandskap med museer väl spridda i hela kommunen och är viktiga samhällsinstitutioner samt betydelsefulla mötesplatser för Sala kommuns invånare och hitresta. Kulturmiljön i Sala är en av våra starkaste identitetsbärare. Det finns flertalet ideella aktörer och föreningar med verksamhet som på olika sätt belyser Sala kommuns historia och som är viktiga mötesplatser för kommuninvånare och besökande, t ex hembygdsföreningarna. Det finns många byggnadsminnen som bär kulturhistoriska värden med

bygdegårdar och föreningar. Kyrkor som är tillhörande Svenska kyrkan och som är uppförda före 1940 är skyddade enligt kulturminneslagen.

UTVECKLING

Sala kommun ingår i länsprojektet Kulturarvsportalen Västmanland, en länsövergripande ämnesportal och interaktiv mötesplats i samarbete med Landstinget Västmanland och Västmanlands läns museum. Projektet är tvåårigt och syftar till att skapa en inspirerande digital mötesplats i samverkan med länets kulturarvsaktörer.

Barn och unga

Elever i årskurserna 3,6 och 9 får pedagogiska visningar samt att ett flertal föreningar arbetar med gränsöverskridande verksamhet, bland annat genom traditionella firanden med många olika aktiviteter för barn och unga.

För att utveckla musei- och kulturarvet i Sala kommun finns en ambition att:

- hitta samverkansmöjligheter med andra konstformer
- utveckla museiverksamheten med ett bildmuseum med arkivbilder från Salaligan och se över möjligheten att samverka med Rikspolisstyrelsen med polismuseum
- stärka den pedagogiska verksamheten och höja medvetandet och kunskapen kring Sala kommuns kulturarv
- skapa förutsättningar för att ingå i länsprojektet Kulturarvsportalen Västmanland
- stärka kulturarv som en kulturell arena så att kommunens alla medborgare i alla delar av kommunen har tillgång till denna som publik, arrangörer och kulturutövare
- göra en analys samt ge förslag till hur kulturmiljöerna kan utvecklas på ett attraktivt sätt både för invånare och besökare
- förbättra möjligheten för invånare och besökare att hitta till Sala kommuns kulturarv, genom att exponera byggnader och miljöer med skyltar på fastigheterna i samförstånd med berörd fastighetsägare
- arbeta med information kring Salas kulturarv för att höja medvetandet, kunskapen och öka stoltheten
- skapa offentliga evenemang och installationer i den offentliga miljön som anspelar på Sala kommuns historiska arv.

Konst- och kulturfrämjande verksamhet

NULÄGE

Konst- och kulturfrämjande verksamhet sker via Landstinget Västmanland och Nätverk Kraftcentrum med konsulenter inom alla områden. Det tidigare etablerade nätverket SAM-SAM med ekonomiskt stöd från Landstinget Västmanland till ideella föreningar har avvecklats. Konstfrämjandet i Västmanland vänder sig i olika sammanhang till både barn- ungdom och vuxna.

Barn och unga

För att främja kultur för barn och unga finns nätverket Kraftcentrum. Konstfrämjandet Västmanland har arbetat med olika projekt för ungdomar.

UTVECKLING

För att utveckla Konst- och Kulturfrämjande verksamhet i Sala kommun finns en ambition att:

- hitta samarbetsmöjligheter med de regionala kulturkonsulenterna och civilsamhället
- stärka och utveckla de lokala aktörerna, som t ex Ungdomslokalen Lokal 17 och Ung Kultur möts
- bevaka kommunens intressen genom att stärka dialogen vid befintliga möten med Västmanlands Kommuner och Landsting (VKL).

Arkivverksamhet i Sala kommun

NULÄGE

Arkiven tillhör vårt kulturarv då de är del av ingången till vår historia samt speglar värderingar och uttryck inom olika samhällen. Sala kommuns arkiv består av ett kommunarkiv och delas in i den offentliga sektors respektive den enskilda sektorns arkiv. Kommunens arkiv är en del av det lokala kulturarvet och ska främja arkivens tillgänglighet och deras användning även i den kulturella verksamheten.

Kommunarkivet har gjort en inventering tillsammans med Västmanlands läns museum, som sedan lämnades in till SFI:s filmarkiv, numera Kungliga bibliotekets. Pågående projekt är Klara arkivredovisning samt inskanning av kommunens fotografier.

Arkiv finns även via en stiftelse som arbetar för att ta tillvara de kulturhistoriska värdena.

UTVECKLING

Arkivets uppgift är att bevara, vårda och göra tillgängligt allmänna handlingar från kommunala förvaltningar och bolag. I arkivet finns också enskilda handlingar från föreningar och enskilda personer, men för närvarande finns det inte mycket plats i kommunarkivet för att kunna ta emot fler enskilda arkiv. Det finns ett stort intresse för medborgare att få ta del av arkivet. Arkivet ska vara tillgängligt för alla, även för personer med funktionshinder.

Barn och unga

Kommunarkivet tar emot studiebesök från skolklasser.

För att utveckla arkivverksamheten i Sala kommun finns en ambition att:

- samverka med Arkiv Västmanland för att skapa en hållbar och fungerande arkivsituation med utökade resurser och arkivdepåer
- samverka mellan arkiv, bibliotek och museum (ABM), lokalt och regionalt samt utveckla arkivpedagogisk verksamhet
- utveckla hemsidan både tekniskt och informationsmässigt, genom att tex publicera delar av arkivförteckningen med handlingar, bilder, filmer och ljud på hemsidan
- arrangera dialogmöten mellan kommunarkivet och medborgarna och föreningar
- uppmuntra föreningar och andra att till Sala kommuns arkiv lämna in material från sina verksamheter som kan vara till nytta och glädje för framtiden
- utveckla visning av arkivverksamhet i t ex utställning på bibliotek eller museum.

Film i Sala

NULÄGE

Den filmkulturella verksamheten i Sala kommun har både bredd och spets med en aktiv biograf samt flera professionella fria filmarbetare. Ett flertal skolor och en folkhögskola arbetar med filmkulturell verksamhet. I kommunen finns dessutom ett antal föreningar som visar film i filmklubbsverksamhet, dels med inriktning mot yngre barn eller av mer historisk karaktär.

Centrumbiografen visar offentliga samt slutna filmvisningar i Eurostars regi. Vid några tillfällen per år erbjuds syntolkade visningar och textade filmer för att öka tillgängligheten för personer med särskilda behov. En lokal filmstudio visar slutna visningar på Centrumbiografen samt visningar av lokala arkivfilmer. Elever tar del av skolbio på Centrumbiografen.

Genom en årlig överenskommelse med Landstinget i Västmanland och deras filmkulturella verksamhet, bidrar Sala kommun till att det finns en regional resurs/kompetens på filmområdet som även omfattar Sala kommun. Filmskapare, film visare och verksamheter som arbetar med film för barn och unga i Sala kommun, kan därigenom delta i de aktiviteter och projekt samt ta del av det stöd som Landstinget Västmanlands erbjuder.

UTVECKLING

Barn och unga

Filmvisning för barn och unga sker genom skolbioverksamhet där alla elever i alla årskurser får se film två gånger per år på biografen. Sala kommun erbjuder film som ett val under sommarlägerverksamheten, genom Skapande skola får barn och unga uppleva filmen som konstform och uttrycka sig med rörliga bilder.

Sala kommun som filmdestination

Film och rörlig bild är ett område i stark utveckling. Sala kommun ligger i ett centralt läge, nära Stockholm, med natur, klimat och ljus som lämpar sig för filmning och har stora möjligheter att locka fler filmaktörer att bo och verka inom kommunen. Genom att utveckla Centrumbiografen som mötesplats kan lokala filmaktörer visa film och den uppdaterade tekniken ger goda möjligheter till arrangemang för scenkonst, dans, föreläsningar och möten.

Digitaliserad kultur på biografen

Digital kommunikation blir allt vanligare och vi blir allt mindre plats- och tidberoende av hur och när vi vill ta del av kultur. Allt fler är beredda att uppleva kultur av olika slag om den tillgängliggörs på ett sätt som passar in i vårt moderna livsmönster. Den tekniska utvecklingen går snabbt framåt och möjliggör att invånare kan ta del av t ex direktsänd opera från Metropolitan Opera eller livesändning från Dramaten. Digitaliserad kultur till biografen kan komma att förändras på kort tid, då allt fler teater- och konserthus väljer att delta i utvecklingen av streaming och det är viktigt att bevaka den fortsatta diskussionen i ämnet.

För att utveckla den filmkulturella verksamheten i Sala kommun finns en ambition att:

- utveckla den interna samordningen inom Sala kommun för att främja samverkan mellan skolbio och Skapande skola och övrig kulturverksamhet på skoltid och se över möjligheten till egen filmpedagogisk resurs inom skola och på fritiden
- främja utveckling av biografen som en kulturell mötesplats samt bistå i utveckling av mervärden kring filmvisningar för att på så sätt bidra till höjd livskvalité för kommunens medborgare

- främja barn och ungas möjlighet till inflytande och delaktighet i filmvalet inom Skolbio med en utbudsdag för skolans filmrepresentanter
- främja samtal om film i samverkan med skolbio och Ungdomslokalen Lokal 17
- stärka förutsättningarna för barn och unga att själva skapa och exponera film och rörlig bild
- hitta samverkansformer och arrangera dialogmöten med filmskapare, Tärna folkhögskola och övriga filmaktörer
- bevaka teknikutvecklingen för personer med särskilda behov
- utveckla Sala kommun som inspelningsplats.

Hemslöjden i Sala

NULÄGE

Hemslöjdsrörelsen i Sala omfattar ett flertal ideella slöjdföreningar med hårda och mjuka material. Föreningarna tillverkar bruks- eller prydnadsföremål för eget behov eller till försäljning och främjar eget skapande.

UTVECKLING

Det finns utvecklingspotential i samarbetet mellan kommunen och den regionala kulturaktören, som är Västmanlands läns hemslöjdsförbund. Slöjden och slöjdandet är universellt och kan utvecklas i ett integrationsperspektiv. Slöjden vill skapa bättre förutsättningar till en gemensam lokal, där individer kan träffas och slöjda med både mjukt och hårt material.

Barn och unga

Elever får prova på hemslöjdsaktiviteter genom Skapande skola med både mjuka och hårda material. Ideella föreningar deltar i RIK-skolan genom skapande verksamhet för barn i lågstadiet.

För att utveckla hemslöjdsverksamheten i Sala kommun finns en ambition att:

- stärka slöjd för barn och unga bland annat genom att utveckla RIK-skolan
- se över möjligheter till en gemensam lokal som kan samutnyttjas för såväl den hårda som mjuka hemslöjden.

Bibliotek och litteratur

NULÄGE

Sala kommun har en väl utbyggd biblioteksverksamhet och ett välbesökt stadsbibliotek i centrum. Biblioteksverksamheten bedrivs i två av kommunens förvaltningar och kultur- och fritidskontoret ansvarar för stadsbiblioteket som består av huvudbibliotek, tre filialer, bokbuss samt biblioteksverksamhet på Salbergaanstalten.

Skolförvaltningen har biblioteksverksamhet på alla skolenheter. Skolbiblioteken är pedagogiska bibliotek och riktar sin verksamhet till elever och skolpersonal.

Tärna folkhögskola bedriver biblioteksverksamhet i landstingets regi.

UTVECKLING

Den nya bibliotekslagen från den 1 januari 2014 visar bibliotekens betydelse för det demokratiska samhällets utveckling. Biblioteket är en viktig del av folkbildningen och folkbiblioteken och studieförbundens olika kompetensområden kan komplettera varandra. Bibliotekens uppdrag att ägna särskild uppmärksamhet åt vissa prioriterade grupper; personer med funktionsnedsättning, personer med annat modersmål än svenska samt nationella minoriteter.

Kommunikation mellan invånare är en förutsättning för det demokratiska samhället. Språket är viktigt för vår identitet och för vem vi är. Kommunikation är invånarens sätt att föra fram sitt budskap och en folkhälsofråga. Språket är en förutsättning för att göra sig förstådd och det talade ordet en viktig plattform i det kulturella utbudet.

Litteratur och läsfrämjande insatser

Läsandet minskar i befolkningen, särskilt bland unga män. Litteratur i olika format och med olika innehåll är viktigt för att locka till läsning. Litteraturen ska lyftas fram på ett för målgruppen engagerande sätt och det kan till exempel ske genom att olika skapande uttryckssätt används, som skrivande, deltagande i bokcirklar, högläsning dramatiseringar, tävlingar etc. Kulturtidskrifter och andra tidskrifter kan stimulera invånarens läsande. Barns och ungas delaktighet och möjlighet till eget skapande med olika förutsättningar kan användas liksom webb, sociala medier och tekniska hjälpmedel som appar. Olika medieformer kan hjälpa till att väcka intresse för litteratur, som t ex ljudböcker, läsplattor och datoranvändning.

Digital delaktighet

Sverige är ett av världens mest digitaliserade länder. Fortfarande är dock det digitala utanförskapet stort och många invånare har inte tillgång till den teknik

eller kunskap som krävs för att vara delaktig i samhället. Enligt den nya bibliotekslagen ska folkbiblioteken också främja kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet. Sala stadsbibliotek kommer att erbjuda invånare kurser i digital delaktighet, där invånare lär sig ta del av informationssökning, e-böcker, e-post, bankärenden och sociala medier etc.

Barn och unga

Sala stadsbibliotek bedriver på många olika sätt läsfrämjande verksamhet och barn är en prioriterad grupp. Exempel på detta arbete är besök på Öppna förskolan, föräldramöten i skola, samarbete med barnvårdscentralen, deltagande i RIK-skola och projekt riktade mot förskolan. För ungas läslust kan datoranvändning och de olika sätt att kommunicera som internet rymmer också kunna användas för att väcka intresse för litteraturen.

Sala kommun ska utforma en ny biblioteksplan som är kopplad till den nationella biblioteksplanen från 1 januari 2014. Förslag på utvecklingsmål under 2014-16:

- Revidera nu gällande kommunala biblioteksplan.
- I enlighet med litteraturpropositionen, arbeta med insatser som stärker barn och ungdomars kunskaper att läsa, s.k. Läsfrämjande.
- Utveckla den språkliga betydelsen genom att utveckla och skapa arrangemang som t ex författarbesök, berättarkvällar, högläsning- och skrivarcirklar.
- Fortsätta med insatser inom Digital delaktighet för att minska invånares utanförskap i det digitala samhället.
- Initiera och delta i aktiviteter som stärker relationer mellan bibliotek och CIVILSAMHÄLLET, med särskilt fokus på folkbildningen och hitta nya vägar in i litteraturen.
- Bevaka och vid behov delta i aktiviteter som främjar utveckling av biblioteksverksamheten i Sala kommun.
- Undersöka möjligheterna att stödja lokalt författarskap.

Bild och form

NULÄGE

Bild- och formkonsten är stark i Sala kommun med flertalet verksamma bild- och formkonstnärer. Ofta har konstnärerna egen ateljé för utställning och försäljning. Kulturkvarteret Täljstenen innefattar bland annat ett konstmuseum. Sala kommun har en stark tradition av arkivbilder och lokala fotografier.

UTVECKLING

Offentlig konst

Den offentliga miljöns betydelse med en estetisk synpunkt tilltalande miljö är viktig för kommuninvånarnas trivsel och välbefinnande och ökar också identifieringen med hembygden. Sala kommun har inlett arbetet med offentlig konst i Sala Stadspark med skulpturer i Sala Stadspark. 1% regeln är en utarbetad modell i många kommuner med en policy om att avsätta en procent av budgeten till konstnärlig gestaltning vid all nybyggnation.

Konst och hälsa

Konst och kultur skapar förutsättningar för delaktighet, individuell utveckling och större förståelse för omvärlden. Studier i hur bildkonst och konstskapande aktiviteter kan användas i förbättrad hälsa har visat goda resultat, speciellt vid psykisk ohälsa. Genom att ta del av forskning, ökas förutsättningarna för invånare att få ett bättre liv genom konstnärligt deltagande.

Barn och unga

Elever får prova på olika kulturella aktiviteter genom Skapande skola, bland annat på kulturkvarteret Täljstenen då elever har skapat rörliga bilder i form av animation och skapat videoverk. Ideella kulturaktörer som arrangerar konstutställningar har barn- och ungdomsarrangemang. Konstpedagogisk verksamhet bedrivs av konstmuseet och målarkurser arrangeras av ideella föreningar och studieförbund.

För att utveckla bild- och formverksamheten i Sala kommun finns en ambition att:

- hitta samarbetsmöjligheter med Landstinget i Västmanland och konstkonsulenten i Västmanland för att stärka de konstpedagogiska resurserna
- främja samverkan mellan institutioner och studieförbunden
- se över inriktningsbeslut/policy för tillämpning av enprocentregeln
- se över villkoren för konstnärligt skapande
- utveckla bild och form som en hälsofrämjande verksamhet genom bland annat samverkan med Konstfrämjandet i Västmanland
- se över förutsättningarna att ingå i förstudien om mobil konstpedagogisk verksamhet i länet.

Folkbildning

Folkbildning uppstår när invånare gemensamt söker ny kunskap eller varandras erfarenheter. Statens stöd till folkbildningen har fyra syften; att stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin; att bidra till att

göra det möjligt för invånare att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen; att bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället; att bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet.

Folkbildningens samlade intresseplattform i Sala kommun är med vilken kommunen har dialog i folkbildningsövergripande ärende, både avseende kultur och alla andra områden. Folkbildningen lägger stort fokus på läsfrämjandet. Studieförbunden samt Tärna folkhögskola möts regelbundet i sitt lokala samråd tillsammans med tjänstmän och beslutsfattare från Sala kommun.

Organiserad folkbildning erbjuds av Tärna folkhögskola som bedrivs av Landstinget Västmanland. Västmanlands länsbildningsförbund, VLBF, är det regionala samarbetsorganet för folkbildningen i länet.

UTVECKLING

För att utveckla samverkan med studieförbunden och Tärna folkhögskola och stärka folkbildningens roll i planens genomförande finns en ambition att:

- arrangera årliga samverkansmöten med folkbildningens organisationer och det lokala föreningslivet angående deras roll i genomförandet av kulturplanen
- se över befintlig kommunal bidragsmodell i samarbete med folkbildningens organisationer
- utöka samarbetet med folkbildningens organisationer och det lokala föreningslivet avseende verksamheter som stärker invånarens eget kulturutövande och kreativitet.

Internationellt utbyte och samverkan

NULÄGE

Sala kommuns internationella strategi antogs 2007 och beskriver hur Sala kommuns organisation av internationellt arbete ska vara; det ska medföra nytta, antingen för den kommunala verksamheten eller för medborgare, näringsliv eller besökare. Nyttan för medborgare och besökare är att Sala kommun blir en attraktivare kommun att besöka, bo och verka i.

Nordiska samarbeten

Sala kommun har sedan 1949 genom föreningen Norden i Sala ett mycket aktivt samarbete med vänorter i Norden. Vartannat år sedan 1949 har värdskapet för en gemensam träff skett mellan alla länder i Norden. Föreningen har kommunala representanter. Sala kommun stod som värd för det senaste nordiska

vänortsmötet under sommaren 2011. Deltagare kom från Finland Kristinestad, Norge Åndalsnes (Rauma kommun) samt Danmark Rosenholm. Vårdskapet innebär att Sala kommun bjuder in föreningen Norden vart 8:e år, då ca 150 Norden vänner samlas hos varandra tillika en del tjänstmän och politiker.

Ett brett mellanfolkligt kulturellt utbyte har skett under alla år mellan de Nordiska vänorterna. Kommunen har på olika sätt deltagit i gemensamma seminariebesök med olika tema under åren. Ungdomsutbyte har genom åren skett med olika tema. Utbyte med studieveckor för olika gymnasieprogram. Feriearbeten för ungdomar i olika länder. Musikgrupper och körers resor till de olika nordiska länderna med framträdanden. Olika föreningars utbyte t ex fotbollslag osv. Senast sommaren 2012 genomfördes ungdomsutbyte mellan alla fyra länderna i Danmark. 2012 arrangerades ett kulturutbyte med Vändra i Estland med anledning av att det var 20 år sedan vänortsavtalet ingicks.

Internationella samarbeten

Västmanlands kommuner och landsting (VKL) har sedan 2009 en internationell strategi som syftar till att främja Västmanlands regionala utveckling och som ska bidra till att utveckla och effektivisera kommunernas och landstingets verksamhetsområden. Ett av målen är ett ökat kunskaps- och erfarenhetsutbyte med andra regioner samt ökade möjligheter till internationellt samarbete. 2010 togs en kontakt mellan Region Champagne Ardenne, Frankrike, och VKL och styrelsen besökte regionen i Frankrike. 2011 inbjöds RCA till Västmanland med inriktningen turism- och näringsliv. Sala kommun har utvecklat en vänortskontakt med orten Pont-Sainte-Marie i Champagne. Samverkan har resulterat i ett skolprojekt med Kungsängsgymnasiet som fick besök av 10 lärlingar och personal från en fransk lärlingsorganisation inom byggnation med syfte att studera alternativa energikällor.

Tidigare internationella samarbeten har också inkluderat Sala kommuns vänort Pao, som ligger i Tchad i centrala Afrika. För att underlätta samarbetet bildades Vänortsföreningen Sala-Pao. Föreningens viktigaste målsättning är att på ideell grund verka för en positiv social, ekonomisk och kulturell utveckling i Pao genom biståndssamarbete i olika former.

Internationella ungdomsutbyten har skett via Sala kulturskola med ett flertal internationella ungdomsorkestrar. Ett flertal konserter med internationella artister har också arrangerats i samverkan med civil samhället och Sala kulturskola.

UTVECKLING

Utvecklingsprojekt

- Utveckla samarbetet med vänorterna och ge möjlighet för våra verksamheter att vara aktiva i ett internationellt perspektiv.

- Se över möjligheter till fler ungdomsutbyten genom bland annat EU:s program "Ung och aktiv i Europa" samt med andra delar av världen.

Salas kulturliv för barn och unga

FN:s konvention om barnets rättigheter slår fast alla barns rätt till kultur. I praktiken är den rätten avhängig hur väl vi vuxna axlar vårt ansvar att säkra denna rättighet. Det handlar om att ge barn och unga goda förutsättningar att utvecklas till självständiga individer genom att ge dem tillgång till olika kulturella uttrycksformer samt kunskap och resurser för eget skapande.

(Ur skriften Barn och ungas rätt till kultur av Statens Kulturråd och Barnombudsmanen)

NULÄGE

Det är främst via olika kommunala verksamheter som barn och unga möter den organiserade kulturen och Sala kulturskola, Sala stadsbibliotek och Ungdomslokalen Lokal 17 är viktiga plattformar. Sala kulturskola har genomgått en omorganisation under 2013 och har ett tiotal anställda och runt 400 inskrivna elever i nya lokaler. Kulturutvecklingen innefattar två bidrag i grundskolan som gör det möjligt för barn och unga att ta del av kulturella aktiviteter;

Skapande skola är ett statligt bidrag som möjliggör inköp av kulturverksamhet för elever i årskurs f-9. Bidraget ska medverka till att kulturella och konstnärliga uttryck långsiktigt integreras i grundskolan med utgångspunkt i skolans kulturuppdrag enligt läroplan samt att öka den professionella kulturverksamheten för och med eleverna, så att tillgången till kulturens alla uttrycksformer och möjligheterna till eget skapande ökar.

RIK- skolan (Rörelse, Idrott och Kultur i skola) är ett kommunalt bidrag och ett samarbete mellan skola, föreningsliv och Kultur & Fritid. Alla elever i åk 1-3 i Sala kommun deltar i RIK-skolan på skoltid.

UTVECKLING

Skolförvaltningen driver kulturskolan och har under några år arbetat med att implementera en kulturgaranti i kommunen. Konceptet av kulturgarantin är utarbetad i kommunen, då den tidigare varit verksam, men finansieringen av detta försvann i och med att Kulturrådets bidrag till Skapande skola inte längre kunde användas och verksamheten tvingades göra ett uppehåll. Erfarenheterna från den verksamhet som varit, ger indikationer på att vissa delar behöver bearbetas och förbättras och kopplas till målen i läroplanen och kursplanemål.

Den schematiska modellen för kulturgarantin är att alla elever i grundskolan i varje årskurs arbetar med ett estetiskt uttryck, som t ex musik, bild, litteratur, film, dans, drama och slöjd.

Kulturgarantin ska gynna alla elevers lärande och välbefinnande, men särskilt fokus läggs på elever som har svårt att nå målen genom traditionella undervisningsmetoder, men också på de elever som inte finner undervisningen i skolan tillräckligt stimulerande. Kulturgarantin kan vara ett viktigt inslag i Salas modell för ett entreprenöriellt lärande och bidra till ett rikt kulturutbud i Sala, något som bör gynna ambitionen att få fler elever i gymnasieåldern att studera i Sala. Genom kulturgarantin får också kulturskolan underlag för att vidga sitt uppdrag från det som i princip endast handlar om musik, till att även omfatta andra kulturyttringar.

Ungdomskultur

Kulturutövande har stor betydelse i ungas liv och en stor del av fritiden ägnas åt olika kultur- och fritidsaktiviteter. Kulturpolitiken har säkerhetsställt barn och ungas rätt till kultur och en viktig utgångspunkt är att kulturen har ett egenvärde. Kulturpolitiken ska ge förutsättningar till ungas eget skapande och stärka kultur av, med och för unga. Många unga utövar kultur på fritiden och kulturskola är en viktig plattform för ungas skapande. Studieförbundens verksamhet är en betydelsefull arena för ungas kulturutövande med verksamhetsformerna kulturprogram, studiecirkel och annan folkbildningsverksamhet. Kulturella aktiviteter för unga i skola sker via Skapande skola och estetiska ämnen enligt läroplan.

Den kulturutövande verksamheten kan se olika ut för tjejer och killar och det är viktigt att kunna belysa eventuella skillnader för att utveckla ungas tillgänglighet till kultur. Det är också viktigt att se aktiviteterna utifrån ett hälsoperspektiv. Det finns forskning på att kulturutövning stärker självförtroendet. Det kan ge nya vänner, en bättre hälsa samt bättre skolresultat. Vetenskapliga studier visar att dans kan användas som en del i läkningsprocessen för unga med anorexi.

Ungas kulturvanor är idag nära förknippat med medievanor. Ny teknik möjliggör att ungdomar tar del av kulturutbudet och producerar kultur på nytt sätt. I Sala kommun arrangeras dataspel, Lan, lajv, rollspel och figurspel av Ungdomslokalen Lokal 17 i samarbete med Sala Missionskyrka. Ungdomslokalen arrangerar, tillsammans med unga, ett flertal ungdomsevenemang och mässor, som t ex UKIS-dagen och UKM. Trenden är att fler blir involverade. Andra orter har arrangerat E-sport, graffitti, panikbroderi som visat sig vara mycket lyckat.

Kultur för äldre

Alla invånare har rätt till kultur. Ett aktivt och kulturellt rikt liv ökar sociala kontakter och ger positiva hälsoeffekter. Forskning vid Göteborgs universitet visar att sinnesstimulering och kulturaktiviteter kan fördröja ett normalt åldrande och minska risken för sjukdomsutveckling. Då den äldre delen av befolkningen blir proportionellt större, finns även ett stort samhällsekonomiskt intresse av att i största möjliga grad bevara hälsa och funktionsnivå hos de äldre.

I Sala kommun har personer inom äldreomsorgen fått ta del av kulturella aktiviteter genom stimulansmedel samt att en fritidskonsulent arbetar med verksamhet för personer med funktionsnedsättning. De kulturella verksamheterna har bland annat innefattat filmvisning, konststrunda, "minneslådan", musikterapi och musikframträdanden. Aktiviteterna har skett i samarbete med bland andra Konstfrämjandet i Västmanland, Sala kulturskola, Aguélimuseet och Västmanlands Länsmuseum.

UTVECKLING

Många äldre och personer med funktionshinder har av olika skäl svårt att ta del av kulturlivet och att själva få skapa. Att stödja invånare i att kunna leva ett aktivt och kulturellt rikt liv i ett socialt sammanhang ger positiva hälsoeffekter.

Forskning visar hur konst kan användas i förbättrad hälsa. Sedan 2011 driver Konstfrämjandet i Västmanland projektet konst för äldre inom äldreomsorgen. I projektet ingår ett konstpaket som vandrar runt inom äldreomsorgen och riktas till äldre likväl som till personal. De kommuner som haft del av konstpaketet är Köping, Sala och Västerås. Detta projekt har utmynnat i forskning inom området konstens funktion i samhället/inom äldreomsorgen med en förstudie.

Forskningen sker i samverkan med bland andra Konstfrämjandet Region Skåne och Västerås kommun. I forskningen ingår att varje kommun tillhandahåller med en konstnär som arbetar i "workshops" på äldreboenden och tillsammans med samtal läggs grunden till forskningen. Personalen är en viktig del i helheten.

För att utveckla kulturella verksamheter i vården behöver en lägesbeskrivning tas fram samt en utvecklingsplan samt en kartläggning över olika personers behov. Arbetet bör ske i dialog och samverkan med berörda parter. Genom ökat samarbete mellan förvaltningarna kan Sala kommun ta vara på de resurser som finns och samverkan mellan länsgränserna är betydelsefull.

För att utveckla kulturell verksamhet för äldre i Sala kommun finns en ambition att:

- främja äldre invånarens delaktighet i kulturlivet
- stödja Konstfrämjandet i Västmanlands forskning genom att se över möjligheten att tillsätta en konstnär att ingå i forskningen

- utveckla kultur i vården i samarbete med Vård- och omsorgsförvaltningen
- ge förutsättningar för att ta del av Landstinget Västmanlands projekt "Livskraft" i samverkan med PRO Västmanland
- främja kulturell samverkan mellan kommunerna och pensionsorganisationerna.

Lokal kulturplan
Kommunstyrelsen

Kultur- och fritidsutskottet

ANTAGEN § x | xxxx-xx-xx | DIARIENUMMER 20xx/xxx | REVIDERAD § x | xxxx-xx-xx | DIARIENUMMER 20xx/xxx